

γυαλοπατητής ό, Μύκ.

Έκ τῶν οὐσ. γυαλί καὶ πατητής.

Ὁ πατῶν ἐπὶ θραυσμάτων ὑάλου, μεταφ. ὁ διάβολος. Ἡ λ. μόνον εἰς ἐπωδὴν μὲ ἀκαθόριστον σημασίαν: Ἄσμ.

Ἄι-Γιάννη δίσαιμε, δίσαιμε καὶ τρῖσαιμε,
τρῖς ἀγγέλοι τοῦ Χριστοῦ, | δέσετε, χαλινώσετε
τὸν γυαλοπατητή, τὸν Ἀποσπερίτη,
νά λείπη ἀπὸ τὰ σπίτια μας, τὰ κατσιτθήρια μας,
νά λείπη ἀπὸ τὰ παιδιὰ μας τὰ μυρωμένα,
τὰ τριαγελοπερασμένα
(Ἀποσπερίτης = διάβολος).

γυαλόπετρα ἡ, Ζάκ. (Μαχαιράδ. κ.ά.) Κέως Πελοπν. (Βερεστ. Γαργαλ. Μαργέλ. Μηλιώτ. Παιδεμέν. Ποταμ.) Δ. Λουκοπ., Γεωργ. Ρούμελ., 315 καὶ Ποιμεν. Ρούμελ., 197 — Π. Βλαστ. 482 γυαλόπιτρα Ἡπ. (Ζαγόρ. Κουκούλ. κ.ά.) Θεσσ. (Δομοκ. Μυρόφυλλ.) Μακεδ. (Βέρ. Πεντάλοφ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Εὐρυταν. κ.ά.) Ὑαλόπετρα Κάρπ. Κάσ. γυαλ-λόπετρα Κύπρ. Κῶς Νίσυρ. κ.ά.

Έκ τῶν οὐσ. γυαλί καὶ πέτρα.

1) Λίθος σκληρός, ἔχων τὴν στιλπνότητα καὶ ἐνίοτε τὴν διαφάνειαν ὑάλου Κάρπ. Κάσ. Κῶς Νίσυρ. Πελοπν. (Βερεστ. Γαργαλ. Μαργέλ. Μηλιώτ. Παιδεμέν. Ποταμ.) — Λεξ. Βλαστ. 482: Οἱ τσουκαλαῖς μαεύουν δὲς γυαλ-λόπετρες ὅτε ἀκριεῖς τῶν βοταμῶ, ὅτε δὲς με μολύβιν τζαὶ κάμουν δην ἀλοιφήν τζαὶ λείβουν τ' ἀντζεῖα (μαεύουν = μαζεύουν, λείβουν = ἀλείφουν) Κῶς. Συνών. ἀλατόπετρα 1. 2) Ὁ θεϊκὸς χαλκὸς καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ διάλυμα Ἡπ. (Ζαγόρ. Κουκούλ. κ.ά.) Θεσσ. (Δομοκ. Μυρόφυλλ.) Μακεδ. (Βέρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Εὐρυταν. κ.ά.) — Δ. Λουκόπ., Γεωργ. Ρούμελ., 315 καὶ Ποιμεν. Ρούμελ., 197 — Π. Βλαστ. 482: Ὅσα κλήματα ἔχ'νι πυρουνόσπουρον, τὰ ραντίζουμι μὴ λειομέν' γυαλόπιτρα Εὐρυταν. Ἐβαμαν γυαλόπιτρα γιὰ τὰ πράματα ἀπ' ἔσκαγαν τὰ πόδια καὶ γέριβαν (ἔβαμαν = ἐβάξαμε, πράματα = αἰγοπρόβατα, ἀπ' = ποῦ) Μυρόφυλλ. Συνών. ἀλογολίθι, ἀλογόπετρα, γαλαζόπετρα, μαβιά πέτρα, πέτρα, χαλκός πετρα, χαλκός. 3) Κρύσταλλον τοῦ ὀρυκτοῦ χαλαζίου τοῦ κοινοῦ διὰ τὴν πρὸς τὴν ὑάλον ὁμοιότητα κατὰ τὴν στιλπνότητα καὶ τὴν διαφάνειαν Ζάκ. Κύπρ. Κέως. 4) Ὁ πυριτόλιθος Μακεδ. (Πεντάλοφ.) Συνών. τσακουμακόπετρα.

γυαλοπετρίασμα τό, ἐνιαχ. γυαλουπιτρίασμα Θεσσ. (Δομοκ.)

Έκ τοῦ ἀμαρτ. ρ. γυαλοπετρίάζω.

Ὁ ραντισμὸς τῆς ἀμπέλου διὰ διαλύματος θεικοῦ χαλκοῦ. Πβ. γυαλόπετρα 2.

γυαλοπετρίζω ἐνιαχ. γυαλουπιτρίζω Ἡπ. (Ζαγόρ. Κουκούλ.) Θεσσ. (Κακοπλεύρ. Μαυρέλ. Φωτειν. κ.ά.) Μακεδ. (Γήλοφ. Δεσκάτ. Κατάκαλ. Τρικοκκ. Τριφύλλ. κ.ά.)

Έκ τοῦ οὐσ. γυαλόπετρα.

Ραντίζω τὴν ἀμπελον διὰ διαλύματος θεικοῦ χαλκοῦ ἐνθ' ἄν.: Ἄν κρατήσ' σήμερα, θὰ γυαλουπιτρίσου καὶ γὼ λόγου τ' μπιρουγλιά μ' (ἂν κρατήσ' = ἂν δὲν βρέξῃ, πιρουγλιά = περγουλιὰ = κληματαριά) Κουκούλ.

γυαλόπέτρισμα τό, Μακεδ. (Δασοχώρ.)

Έκ τοῦ ρ. γυαλοπετρίζω, τὸ ὅπ. βλ.

Γυαλοπετρίασμα, τὸ ὅπ. βλ.: Δὲν τοῦ πρόλαβα ἰφέτους τ' ἀμπέλ' εἰς τὸν γυαλουπέτρισμα καὶ μ' χουλέριασι ντίπ ἀπ' τὸν πάτου (μοῦ ξεράθηκε τελείως ἀπὸ τὸν κορμόν του).

γυαλοπλύτης ό, Ἀμοργ. Ἰκαρ. (Εὐδελ. Κουντουμ. κ.ά.) Πάτμ. γυαλουπλύθ' τό, Ἡπ. (Ζαγόρ. Ἰωάνν. Κουκούλ. κ.ά.)

Έκ τοῦ οὐσ. γυαλί καὶ τοῦ ρ. πλύνω.

Τὸ φυτὸν Ἐλξίνη ἡ φαρμακευτικὴ (Parietaria officinalis) τῆς οἰκογ. τῶν Κνιδιδῶν (Urticaceae), ἐκ τῆς χρησιμοποίησεως αὐτοῦ πρὸς πλύσιν ποτηρίων καὶ ἄλλων ὑαλίνων σκευῶν καὶ δοχείων ἐνθ' ἄν.: Θὰ καθαρίσουν τὰ ποντήρια μὴ λόγου γυαλουπλύθ' Ἡπ. (Κουκούλ.) Δὲν ἐπιρνεῖ καὶ λόγου γυαλουπλύθ', γιὰ νὰ πλυθοῦν καλύτιρα τὰ ποντήρια; αὐτόθ. Συνών. ἀνεμάχλαδο, ἀνεμογλέντι, ἀνεμοκλάδι, ἀνεμοφύλλι, ἀνεμοκλείτι, ἀνεμόχορτο, κολλητσάνι, κολλητσίδα, παρθενοῦδι, παρθενοῦλι, περδικάκι, περδική, περδικιά, περδικούλα, περδικόχορτο, ποτηροπλύτης.

γυαλοπότηρο τό, Κρήτ. (Κίσ. κ.ά.) — Κ. Παλαμ., Δειλοὶ καὶ σκληρ. στίχ.², σ. 287.

Έκ τῶν οὐσ. γυαλί καὶ ποτήρι.

1) Τὸ ὑάλινον ποτήριον Κ. Παλαμ., ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Τὸ διαβατικὸ μεθύσι μέθυσσας,
μ' ἔδειρε τὸ πάθος τὸ μεγάλο,
ἡ καρδιά μου εἶναι ἄδικο γυαλοπότηρο,
ὅστερ' ἀπὸ κύμα καὶ ἀπὸ σάλο.

2) Κατὰ πληθ. γενικῶς τὰ ὑάλινα σκεύη Κρήτ. (Κίσ. κ.ά.): Τὸ ἀγοράσανε γιὰ τὴν βροῦκα τζη οὔλα τζη τὰ γυαλοπότηρα (βροῦκα = προῖκα).

γυαλοπωλεῖο τό, λόγ. κοιν. γυαλοπουλεῖο Πελοπν. (Βάλτ. Γαργαλ. Μαργέλ. Μηλιώτ. Παιδεμέν. Ποταμ. κ.ά.)

Έκ τοῦ οὐσ. γυαλόπωλης.

Κατάστημα εἰς τὸ ὁποῖον πωλοῦνται ὑάλινα ἀντικείμενα κοιν.: Διᾶκε τοῦ Γαργαλιάνου καὶ φώνισε οὔλα τὰ γυαλικά της ὅτε τὰ γυαλοπουλεῖα (διᾶκε τοῦ Γαργαλιάνου = ἐπῆγε εἰς τοῦ Γαργαλιάνου) Πελοπν. (Βάλτ.) Οὔλα τὰ γυαλοπουλεῖα πουλᾶνε λαμπόγυαλα γιὰ τίς πετρελαιολάμπες Πελοπν. (Γαργαλ.) Συνών. γυαλάδικο (βλ. γυαλάδικο 2).

γυαλοπώλης ό, λόγ. κοιν. γυαλουπώλ'ς Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.) γυαλ-λοπούλης Κύπρ. (Αἰγιαλ. Καλοπαναγιώτ. Μουτουλ. Πεδοῦλ. κ.ά.) γυαλοπούλους Ἡπ. (Ἰωάνν.) Οὐδ. γυαλοπούλ' Ἡπ. (Ἰωάνν.)

Έκ τοῦ λογ. οὐσ. ὑαλόπωλης.

Ὁ πωλὼν ὑάλινα ἀντικείμενα λόγ. κοιν. ἐνθ' ἄν.: Ὁ γυαλοπώλης τῆς γειτονιάς μου εἶναι καλὸς ἄνθρωπος κοιν. Τὰ προτσοκούταλά της ἐν' ὀγορασμένα ὅτε τὸν καλ-λύττερον γυαλ-λοπούλην τῆς χώρας (προτσοκούταλα = πιρουνίκα καὶ κουτάλια) Κύπρ. (Αἰγιαλ.) Συνών. γυαλάς 1.

γυαλόρακα ἡ, Ζάκ. (Μαχαιράδ.)

Έκ τῶν οὐσ. γυάλα καὶ ρακῆ.

Υαλίνη φιάλη ρακῆς: Ἀνοιξε τὸ φορτσέρι καὶ φέρε τὴν βαντιέρα καὶ τὴν γυαλόρακα (φορτσέρι = μπαούλο, βαντιέρα = δίσκος).

